

Comentariu - Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi

Alaturi de Hortensia Papadat-Bengescu si Anton Holban, Camil Petrescu scrie o proza de factura psihologica. Acesti scriitori interbelici urmaresc prerogativele pe care Eugen Lovinesc, mentorul modernismului le instituie in epica. In "Istoria literaturii romane moderne" si "Istoria civilizatiei romane moderne", criticul sesizeaza un decalaj intre dezvoltarea civilizatiei si literatura; de aceea, propune un alt tip de roman, cu referinta citodina.

Camil Petrescu va crea romane situate sub conceptul de autenticitate. In volumul "Teze si antiteze", mai ales in eseu "Noua structura si opera lui Marcel Proust", scriitorul isi explica metoda narativa. In viziunea lui, romanul este o realitate a traitului. Atunci, scriitura devine automat homodiegetica, iar naratorul este intradiegetic.

In acelasi eseu, Camil Petrescu demonstreaza ca romanul traditional, scris la persoana a III-a heterodiegetica, ofera o impresie de falsificare a realitatii narate. De aceea, va opta pentru modelul proustian din romanul "In cautarea timpului pierdut".

Camil Petrescu demonstreaza ca impresia de "autenticitate halucinanta" este creata prin folosirea persoanei I la nivelul naratiunii. In romanele sale, isi propune sa nu descrie decat ceea ce vede, ceea ce aude, ceea ce inregistreaza simturile sale, ceea ce gandeste el. Aceasta ar fi singura realitate pe care scriitorul o poate povesti. Obsesia eului rezulta din afirmatiile: "Din mine insumi eu nu pot iesi... Orice as face eu nu pot descrie decat propriile mele senzatii, propriile mele imagini. Eu nu pot vorbi onest decat la persoana I". Asadar onestitatea, corespondenta stilului confesiv, asigura impresia autenticitatii.

O alta problematica analizata de autor este "memoria involuntara". In romanul modern, cronologia nu mai poate fi respectata, pentru ca amintirea si constiinta sunt doua notiuni antitetice. Scriitorul considera, ca obiect al artei, amintirile involuntare, care conduc la randul lor catre altele care pot sa fi avut loc inaintea celorlalte. Atunci "fluxul amintirilor", al acelor amintiri involuntare, devine o alta trasatura a romanului modern. Nimic dirijat nu mai poate aparea in text, iar planurile temporale sunt amestecate.

Lipsa cronologiei si aparitia timpului subiectiv, ce apartine constiintei, sunt alte caracteristici ale romanului subiectiv. Atat "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi", cat si "Patul lui Procust" sunt romane de analiza psihologica, in clasificarea lui Garabet Ibraileanu din "Creatie si analiza" si ionice in terminologia lui Nicolae Manolescu din "Arca lui Noe". Protagonistul primului roman citat este Stefan Gheorghidiu, un alter ego al autorului. Personajul isi asuma si rolul de narator, deci nu mai are doar functia de actiune, ci si de reprezentare a realitatii.

Intr-un interviu acordat in 1950, Nathalie Sarraute observa ca romanul modern reda "in masura

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

posibilului bogatia si complexitatea vietii psihologice", iar "scriitorul, de fapt, vorbeste de sine".Observatia scriitoarei devine pertinenta si in cazul lui Camil Petrescu.In "Patul lui Procust", in romanul de subsol, Autorul apare ca personaj.Mai mult in epoca, scriitorul va semna mai multe articole sub pseudonimul "doamna T.", numele personajului feminin ce corespunde idealului.

In "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" exista un singur punct de vedere, al personajului narator, Stefan Gheorghidiu.Edgar Papu observa ca se trece la o pluralitate de voci, adica de perspective, in romanul urmator "Patul lui Procust".Diferenta dintre cele doua texte tine de perspectiva; aceasta este tot subiectiva, insa monoscopica si fixa in "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" si polisopica si variabila in "PATul lui Procust".

Titlul romanului "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi" este sugestiv pentru tematica acestuia. O analiza pertinenta trebuie sa porneasca de la relatia titlului cu textul, dupa cum observe Gerard Genette ("Seuils") si Jean Ricardou ("Noi probleme ale romanului").Titlul apartine realitatii peritextului, fiind in clasificarea lui Genette, obiectal sau tematic.Se observa ca este alcatuit din doua mari "constituenti imediati" (Bloomfield): "Ultima noapte de dragoste", "Intaia noapte de razboi".

Chomsky observa ca orice revelatie semantica se produce din opozitii.In titlul romanului exista antitezele "ultima-intaia" si "dragoste-razboi".Totusi, lectorul competent va sesiza ca dragostea si razboiul sunt doua teme convergente in roman, pentru ca Stefan Gheorghidiu priveste iubirea ca pe o confruntare eterna, in raport cu sine, dar si cu Ela.Trairea labirintica a naratorului personaj in cele doua teme este sugerata si prin cuvantul "noapte", care este comun ambelor sintagme ale titlului.

O alta realitate semnificativa este structura romanului.Acesta este alcatuit din doua parti intitulate "Cartea intai" si "Cartea a doua".Sintagmele din titlu se regasesc ca titluri de capitole la mijlocul romanului, "Cartea intai" sfarsindu-se cu "ultima noapte de dragoste", iar "Cartea a doua" incepand cu "intaia noapte de razboi".

Romanul incepe cu referinta razboiului si deabia in capitolul al doilea, intitulat "Diagonalele unui testament" se trece la tema iubirii si in mod evident nu se respecta cronologia, astfel incat lectorul trebuie sa faca un efort de intelegere al evenimentelor, pe care trebuie sa si-l imagineze in evolutia personajului, de la romanul iubirii la cel al razboiului.

Primul capitol, "La Piatra Craiului in munte", aduce in prim-plan discutia de la popota dintre ofiteri.Subiectul discutiei porneste de la comentarea unui eveniment dintr-un ziar.Un barbat isi ucisese sotia pentru infidelitate si fusese achitat de catre judecatorii sai.Capitanul Dimiu este de acord cu aceasta decizie, avand un punct de vedere traditional: "- Domnule, nevasta trebuie sa fie nevasta si casa casa...".Capitanul Corabu are o opinie total opusa, afirmand ca "dragostea-i frumoasa tocmai pentru ca nu poate cunoaste nici o silnicire" si capitanul Floroiu este in favoarea acestei idei, considerand ca "unei femei trebuie sa-i fie ingaduit sa-si caute fericirea.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Discutia dintre capitani ii provoaca lui Stefan Gheorghidiu mari suferinte, pentru ca isi aduce aminte de propria sa drama. El doreste sa obtina o permisie pentru a pleca la Campulung, unde stia ca se afla sotia sa, Ela. Observand ca opiniile capitanelor nu tin cont de diferitele nuante ale iubirii, Stefan Gheorghidiu devine violent, intrerupand discutia condamnatilor sai. In particular, ii va marturisi lui Orisan propria conceptie asupra iubirii.

Pentru Stefan Gheorghidiu, iubirea depinde la inceput de vointa: "O iubire mare e mai curand un proces de autosugestie". Intr-adevar, in cazul lui, indragostirea de Ela va fi treptata. In deosebire de romanul clasic, unde personajul masculin este cuceritorul, in textul lui Camil Petrescu, Stefan Gheorghidiu va fi sedus de Ela. In homodiegeza sa marturiseste ca era atras nu de Ela, ci de o colega de-a ei "mai oachesa", pentru ca ii placeau brunetele.

Naratorul personaj considera iubirea "un monodeism, voluntar la inceput, patologic pe urma". Daca la inceput, Stefan Gheorghidiu o idealizeaza pe Ela, daruindu-se in totalitate, va incerca apoi sa se desprinda de aceasta fascinatie. Iubirea pentru Ela devine o reala suferinta, pentru ca Stefan Gheorghidiu banuieste ca ea s-a instrainat de el. Gelozia atinge uneori limita extrema si chiar Gheorghidiu isi pune intrebarea daca nu cumva exagereaza realitatea. In orice caz, conceptia lui asupra iubirii tine de nivelul absolutului. El distinge "simpla impreunare" de iubirea autentica, in care daruirea este totala si comporta o dimensiune transcendentala (spirituala, dincolo de simturi).

Romanul de dragoste incepe propriu-zis odata cu al doilea capitol, "Diagonalele unui testament". Stefan Gheorghidiu rememoreaza inceputurile iubirii dintre el si Ela. Enuntul care deschide capitolul sintetizeaza drama personajului narator: "Eram insurat de doi ani si jumătate cu o colega de la Universitate si banuiam ca ma insala".

Perspectiva asupra Elei depinde de sentimentele celui indragostit. La inceputul iubirii, Gheorghidiu o vede pe viitoarea sa sotie la modul superlativ: "Atata tinerete, atata frangere, atata nesocotinta in trupul balai si atata generozitate in ochii inlacrimati albastri.

Desi pare a exclude cu totul planul social, Stefan Gheorghidiu este magulit de admiratia celorlalti, atunci cand se plimba cu Ela pe sosea. El marturiseste ca orgoliul a stat la baza acestei iubiri. In critica literara de la Alexandru George la Nicolae Manolescu, s-a discutat daca iubirea ca vanitate sau cea ca pasiune predomina in cazul protagonistului.

Gheorghidiu traieste vanitatea de a fi iubit de "una dintre cele mai frumoase studente". Dragostea ca vanitate se subsumeaza totusi celei ca pasiune. Gheorghidiu se situeaza intr-un raport de superioritate fata de Ela, considerand ca iubirea lui porneste din interesul maxim pe care ea il acorda. Ela este nelipsita de la cursurile de enciclopedie a filosofiei, domeniu in care Stefan Gheorghidiu excela. Mai tarziu va observa admiratia ei pentru preocuparile lui Grigoriade, un barbat superficial, net inferior lui Gheorghidiu. Tocmai aceasta admiratie pe care i-o intuieste il face pe Gheorghidiu sa sufere atroce. El doreste sa fie singurul barbal pe care Ela trebuie sa il admire.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Stefan Gheorghidiu este un personaj dual; pe de o parte, este inclinat spre lumea ideilor, iar pe de alta parte, spre senzualitate. Pasiunea pentru carti devine, ca in cazul lui Victor Petrini din "Cel mai iubit dintre pamanteni" de Marin Preda, pasiunea iubirii. Ambele personaje masculine se incadreaza tipologiei intelectualului si pentru amandoi, iubirea se transforma in suferinta. Titlul romanului scris de Preda capata atunci o valoare ironica. Esecul in iubire al lui Stefan Gheorghidiu este sugerat si de prima sintagma a titlului, "ultima noapte de dragoste".

In capitolul "E tot filosofie" se reflecta latura duala a naratorului personaj. El situeaza iubirea in lumea ideilor. Orgoliul il determina sa se bucure atunci cand Ela marturiseste naiv ca nu intelege nimic din filosofie. In cele mai multe drame scrise de Camil Petrescu, dar si in acest roman, personajul masculin tinde sa se situeze intr-un raport de superioritate, privind femeia la modul mediocritatii ei.

Motivul "patului" capata o valoare complexa in roman. Patul este atat un loc erotic, dar si locul unde Stefan Gheorghidiu aduce in discutie carti referentiale de filosofie. In romanul "Patul lui Procust", motivul "patului" este vizibil chiar din titlu, inasa legat de mitul talharului Procust, care tortura calatorii incercand sa isi impuna doar punctul sau de vedere, textul capata valori complexe. Asadar titlul romanului este o metafora, simbolizand mediocritatea lumii, care, in general, priveste realitatea intr-un mod trunchiat. De aceea, in text apar mai multi naratori care sunt si personaje si care ofera perspective multiple asupra aceleiasi realitati. In patul Emiliei, o actrita mediocra, vizitata de foarte multi barbati din oras, Fred Vasilescu va citi scrisorile lui George Demetru Ladima, avand revelatia ca spre deosebire de acesta, el isi traise viata intr-un mod fals.

Stefan Gheorghidiu se bucura de credit din partea Elei, care il admira pentru cultura sa. De altfel, naratorul personaj este de parere ca acea perioada in care Ela traia numai pentru el si prin el, a fost cea mai frumoasa din casnicia lor. Mai tarziu, isi va reaminti aceste evenimente si le va reinterpretati. Astfel, isi aduce aminte de intrebarea pusa Elei: "- Crezi ca asta nu-i filosofie ? Sa stiu daca ma iubesti sau nu ?".

Raspunsul ei de atunci: "- Nu te iubesc deloc.", parea pentru el un semn al cochetariei, adica o dovada a ludicului iubirii. Mai tarziu, cand personajul narator incepe sa traiasca instrainarea, se intreaba daca sub acest raspuns, in aparenta inocent, nu se ascundea cumva "ceva absolut", care sa reziste oricarei analize. El incearca sa o cunoasca in mod deplin pe Ela, analizandu-i orice raspuns si orice gest. Se observa aici tentatia unei definiri a femeii in general. Totusi, exista un singur punct de vedere, cel al naratorului intradiegetic, spre deosebire de romanul "Patul lui Procust", unde sunt exprimate perspectivele personajelor mai importante.

Stefan Gheorghidiu aduce si o explicatie, care in opinia sa ar motiva metamorfoza Elei: mostenirea unchiului Tache.

Desi romanul este modern, axandu-se pe introspectia naratorului intradiegetic, exista si elemente ce apartin romanului doric. Este vorba, in primul rand, despre crearea personajului tip. Unchiul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Tache se incadreaza tipologiei avarului, iar Nae Gheorghidiu si Lumanararu corespunde tipologiei parvenitului. Cei doi unchi ai lui Stefan Gheorghidiu incep sa il ironizeze pe tatal acestuia, Cornelius. In acest moment, Stefan Gheorghidiu apara memoria tatalui, chiar daca se afla in primejdie sa piarda mostenirea unchiului Tache. Si in drama "Jocul ielelor" se observa aceasta raportare a fiului la modelul tatalui. Gelu Ruscanu se va sinucide cand afla ca tatal sau fusese altfel decat crezuse el. Tatal, Cornelius, devine o paradigma si pentru Stefan Gheorghidiu. Se simte fericit, atunci cand sesizeaza ca Ela il aproba, cand isi apara tatal. Tocmai de aceea ii vine greu sa inteleaga schimbarea brusca a acestuia, cand unchiul Tache, spre uimirea tuturor, ii lasa lui cea mai mare parte a averii. Gheorghidiu tinde sa analizeze personajul feminin din perspectiva a ceea ce George Calinescu numeste "specie". El observa "vechiul instinct al femeii pentru bani". Ela incepe sa fie tot mai pasionata de latura materiala a existentei, pe care Gheorghidiu tinde sa o excluda.

Romanul este scris asemenea unui jurnal, dupa consumarea timpului iubirii. Ideea centrala a textului este ca o despartire definitiva este precedata de un lung sir al despartirilor interioare. In anumite momente Gheorghidiu constientizeaza ca exagereaza realitatea in continua lupta cu sine. De aceea, dragostea devine sinonima unui razboi interior.

Drama survine cu adevarat in momentul in care apare in scena Grigoriade, un barbat mediocru, avocat fara procese, dar cu abilitatea de a cuceri femeile. Totusi, aparitia lui Grigoriade nu declanseaza triumphiul amoros, aceasta pentru ca Stefan Gheorghidiu nu il percepe ca pe un rival redutabil. El este constient de superioritatea sa si il dispretuieste pe Grigoriade, ceea ce il determina sa o vada altfel si pe Ela. Nu poate intelege cum de sotia lui, altadata fascinata de latura ideala a vietii, poate sa admire un barbat precar si lipsit de cultura, cum este Grigoriade. De aici apare si dispretul lui fata de Ela, pe care in trecut o idealizase. De fapt, Gheorghidiu idealizase insasi ideea de iubire, considerand ca indragostitii isi apartin unul altuia pentru eternitate.

Chiar daca Stefan Gheorghidiu nu vede in Grigoriade un egal al sau, aceasta nu inseamna ca nu va trai in tema geloziei. Greimas si Fontanille definesc gelozia ca "teama de a pierde obiectul iubit" ("Semiotica pasiunilor"). Gelosul, continua ei, se simte exclus din scena. In excursia de la Odobesti, Gheorghidiu observa incercarile sotiei sale de a se afla in preajma lui Grigoriade. Parerea lui este ca "acum totul se petrecea alaturi de mine, cu excluderea mea". Chiar daca Ela ii explica faptul ca toate femeile procedau la fel si nu trebuie sa inteleaga mai mult decat acest lucru, Gheorghidiu se simte ranit in orgoliul lui. Ca personaj vanitos, va dori sa se razbune.

Instrainarea creste tot mai mult in masura in care cei doi participa la petreceri moderne. S-ar parea ca orice iesire in exterior tinde sa distruga realitatea cuplului. Si in romanul "Cel mai iubit dintre pamanteni", Victor Petrinise desparte de cele 4 femei: Nineta, Caprioara, Matilda si Suzy, tot din cauza agresiunii unui element venit din exterior.

In timpul unei petreceri, Stefan Gheorghidiu ii cere sotiei sale sa mearga impreuna cu el, acasa. Observand ca aceasta intarzia alaturi de Grigoriade, Gheorghidiu va pleca singur si va

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

acosta o femeie de pe strada, pe care o va duce in patul conjugal, dorind sa fie vazut de Ela, ceea ce se si intampla. De fapt, framantand trupul acelei femei vulgare, Gheorghidiu ar dori ca in locul ei sa fie Ela. Intre cei doi exista, in primul rand, o lipsa de comunicare si de intelegere, datorata modului in care privesc viata. Gheorghidiu pare atasat de tot ceea ce o intereseaza pe Ela si ar dori ca aceasta sa fie ca el. Il deranjeaza inclinatia ei spre superficialitate si de aceea nu-i accepta explicatiile. Lectorul nu poate sti ceea ce gandeste Ela, pentru ca acesteia nu i se ofera posibilitatea sa-si expuna punctul de vedere. In orice caz, Gheorghidiu trece printr-un adevarat labirint al suferintei. In capitolul "Asta-i rochia albastra" se dezvolta tema melancoliei prin intalnirea celor doi pe strada, dupa o despartire anterioara. Capitolul este analizat si de Nicolae Manolescu in "Arca lui Noe".

Criticul demonstreaza ca in romanul modern, referinta poate fi una banala, cum este aceasta intalnire intamplatoare pe strada. Cei doi se comporta la modul melancoliei, disimuland faptul ca acum sunt despartiti si ca ar trebui sa se comporte conform acestei realitati. Din nou Gheorghidiu o analizeaza pe Ela, observand din partea ei "placerea" intalnirii. El opune placerea bucuriei: "A avut o clipa de placere, nu de bucurie". Cei doi parcurg o parte din drum impreuna, ca si cum s-ar fi intalnit pentru aceasta plimbare pe strada. Titlul capitolului corespunde unei intrebari pe care Gheorghidiu i-o adreseaza Elei: "Asta-i rochia albastra?". Raspunsul acesteia denota superficialitatea personajului feminin: "- Vai, mi-ai uitat rochiile?". Rochia albastra reprezinta pentru Gheorghidiu un semn al timpului trecut, cand se simtea iubit de Ela.

Stefan Gheorghidiu o contempla pe Ela numai din punctul sau de vedere, banuind ca ea traieste aceleasi sentimente ca si el. Mergand pe strada, cei doi par a fi cuplul de odinioara. Chiar la nivelul discursului epic exista aceasta disimulare a faptului ca sunt despartiti: "Eram asa de grabiti si ne vedeam in treacat numai". Aparenta graba devine motivul pentru care cei doi se despart pe strada.

Gelozia lui Stefan Gheorghidiu atinge patologicul. Inca din primul capitol al romanului se gandeste sa dezerteze pentru a ajunge la Campulung, unde banuia ca Ela il inseala cu Grigoriade. Autorii "Semioticii pasiunilor" observa ca acela care traieste banuiala si nelinistea doreste la un moment dat certitudinea ca este inselat, ca si cum acest lucru i-ar aduce linistea dorita.

Intr-un text literar este important cat si ce anume citeste un personaj. In "Biblioteci deschise", Alexandru Calinescu analizeaza in paralel biblioteca lui Dinu Paturica, parvenitul din romanul "Ciocoi vechi si noi" de Nicolae Filimon si cea a lui Stefan Gheorghidiu. Daca pentru Dinu Paturica lectura reprezinta o modalitate de a-i impresiona si conduce pe ceilalti, pentru Stefan Gheorghidiu, cartea devine o necesitate interioara. In prima parte a romanului el citeste in special cartile de filosofie; in partea a doua este atras de jurnale, memorii, romane despre razboi. Este fireasca noua lectura, pentru ca personajul trece intr-o alta etapa a existentei.

Ultimul capitol al partii intai si intituleaza simbolic "Ultima noapte de dragoste". Stefan Gheorghidiu se opreste la carciuma de drum mare, unde asculta vechi cantece de petrecere. Carciuma de drum mare are mai intai o semnificatie concreta, dar si una simbolica, pentru ca releva trecerea de la

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

"ultima noapte de dragoste" la "intaia noapte de razboi".Gheorghidiu se recunoaste la modul melancolic in acele cantece de dor care deplang iubirile trecute.El se vede in ipostaza tuturor celor care au iubit cu atat mai mult trupul unei femei, cu cat el a aoartinut si altor barbati, si ei "deznadajduti si infranti".Trairea lui Gheorghidiu denota inca o incercare de a se desparti afectiv de sotia sa.

Primul capitol al "Cartii a doua", "Intaia noapte de razboi", are ca tema centrala lupta concreta cu un dusman mereu invizibil.Un alt tip de dragoste apare acum, acela pentru camarazii de arme.Tema razboiului nu mai este cea a disputei din cadrul realitatii conjugale a lui Gheorghidiu si a Elei; este razboiul vazut ca realitate apocaliptica.De data aceasta, discursul narativ este la timpul prezent, iar perspectiva asupra evenimentelor este una obiectiva, in timp ce in romanul iubirii, punctul de vedere era subiectiv.Textul capata valoarea unui jurnal de front si se stie ca insusi autorul concret, Camil Petrescu, a tinut un asemenea jurnal, ca participant la primul razboi mondial.Memoriile sale sunt transpuse personajului, care devine, si in acest sens, un alter ego al sau.

Inca de aici, Camil Petrescu va experimenta ceea ce in "Patul lui Procust" este romanul de subsol.In acest al doilea roman, autorul concentreaza razboiul, analizand diferenta dintre modul in care este descris in romanele cu aceasta tematica si ceea ce este el in realitate.Experienta razboiului este mult prea cruda pentru a putea fi transpusa literar.

Si aici apare o obsesie a nocturnului, diferita de nocturnul dragostei.Soldatii sunt nevoiti ca in putinele lor momente de odihna sa stea la panda, de frica unui atac inamic.In capitolul "Ne-a acoperit pamantul lui Dumnezeu", dupa marsul obsedant tipic pentru trecerea prin labirintul nocturn, exista obsesia atacului, a intrarii in prima linie, cand discursul narativ contine elemente naturaliste (naturalismul este un curent literar desprins din realism, pe care il adanceste prin redarea realitatii in cele mai mici amanunte, chiar daca sunt de o cruzime de neinchipuit).Asa este imaginea soldatului care continua sa inainteze spre dusmani, chiar daca are capul retezat de un obuz.

Imaginea este insa credibila la nivelul istoriei povestite, pentru ca exprima atrocitatile razboiului, care conduc la animalizarea omului.Soldatii nu se gandesc decat la supravietuire, neavand nici macar certitudinea zilei de maine.Cuvintele pe care toti soldatii le rostesc, "ne-a acoperit pamantului lui Dumnezeu", le traieste si Stefan Gheorghidiu, care isi da seama ca exista in viata omului drame mult mai mari decat infidelitatea unei femei.Se poate spune ca aceasta experienta a luptei continue cu moartea il determina pe Stefan gheorghidiu sa se detaseze de obsesia fata de Ela.Acum, el comenteaza ironic nelinistea din trecut.Ranit, se va intoarce acasa, dar trairea lui nu va fi cea de odioara.

Intalnirea cu Ela dezvaluie instrainarea definitiva, dar si acum, aceasta este motivata de aparitia unui element din exterior: o scrisoare anonima conceputa intr-un stil patriotard-demagogica, in care Gheorghidiu este anuntat ca in timp ce el lupta "pentru patrie", Ela il inseala cu

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Grigoriade. Cuvintele despartirii sunt rostite de Gheorghidiu la ultima intrevvedere cu Ela: "Asculta, fata draga, ce-ai zice tu daca ne-am desparti.". Se observa folosirea pseudonimului "fata draga" din timpul iubirii, ceea ce este o dovada ca Stefan Gheorghidiu nu se poate inca desparti la modul real de Ela. Pentru a-si motiva hotararea despartirii, el si-o imagineaza pe Ela intr-un viitor posibil, nu ca fata tanara si frumoasa de odinioara, ci ca o femeie vulgara, aflata la o petrecere. Psihologic, Gheorghidiu doreste sa o vada astfel, pentru a se putea desparti mai usor.

In ultimul paragraf al romanului, Gheorghidiu afirma ca i-a daruit o suma de bani, ca aceea ceruta de ea la Campulung, precum si casele de la Constanta. Propozitia de incheiere implica in actul daruirii "tot trecutul". Semnificativ este faptul ca Stefan Gheorghidiu afirma ca "i-am daruit nevestimi", folosind inca termenul matrimonial si nu cel neutru, cum ar fi fost normal. Poate fi creditabil un astfel de personaj care daruieste toate obiectele de pret, inclusiv cartile, dorind sa ofere tot trecutul? Aceasta ar insemna o neantizare de sine, pentru ca trecutul ii apartine si lui Stefan Gheorghidiu, oricat ar vrea sa nege acest lucru. Lectorul se poate intreba daca ar mai putea fi posibila o noua impacare intre cei doi, asa cum fusese si in trecut. Sfarsitul nu pare sa probeze aceasta realitate. Discursul narativ se opreste la hotararea despartirii definitive.

Camil Petrescu creeaza un roman in care naratorul personaj isi observa si isi analizeaza trairile cu foarte multa luciditate, desi perspectiva asupra evenimentelor este una subiectiva. Introspectia si stilul confesiv transpuse in homodiegeza creeaza impresia de autenticitate, corespunzatoare intentiei autorului.